

No podem perdre la humanitat en nom de la crisi

Dm, 8/05/2012 per El Bon Pastor

[El Bon Pastor](#)

Des de fa uns quants mesos, i anys, la paraula més repetida és «crisi». És una paraula dolorosa per a uns, objecte d'anàlisi per a altres, temuda per part de tots. Hem passat de la convicció que el creixement econòmic seria infinit a la sensació que ens costarà molt i molt de remuntar. Termes com «austeritat» o «modèstia» assenyalen el que tots constatem: que havíem viscut per damunt de les nostres possibilitats reals, que havíem malbaratat els diners, i que ara és hora de tornar a la justa mesura, a l'equilibri entre allò que es desitja i allò que realment es pot aconseguir.

Val a dir que, de manera encara soterrada, s'ha posat en marxa un examen de consciència col·lectiu, que és del tot benvingut. Cada dia hi ha més veus que s'alcen a favor de l'autocrítica. Cal aprendre a viure d'una altra manera. Cal reformular barems i criteris, i el discurs moral ha de tornar a formar part de la reflexió social i intel·lectual, també de l'economia de mercat. En aquest punt, l'Evangelí i la seva càrrega enorme de moralitat, personal i col·lectiva, hi té un paper important a jugar. Ara que l'economia ja no és la panacea social i que el «creixement», la paraula màgica, ha esdevingut una paraula fatídica, és el moment de repensar moltes coses i avançar cap un nou ordre personal i social. De fet, abans de les estructures hi ha el cor, que és, segons Jesús, la seu de les decisions, opcions i afectes. Tot surt del cor de la persona: «les intencions dolentes» (Marc 7,21-22) i «els sentiments» que provenen de l'amor, aquell «que tot ho lliga i perfecciona» (Colossencs 3,12-15). Les estructures són, en darrer terme, reflex d'allò que les persones viuen. Si la societat tendeix cap a la injustícia, cal preguntar-se com cada persona viu i desenvolupa l'anhel de justícia que brolla d'una consciència recta i formada.

Ens preguntem si l'efecte més devastador de l'ús sense control dels béns en el període precedent i de l'aguda crisi que ha seguit a aquest període, no ha estat precisament la minva d'humanitat. En els temps de les vaques grasses –els famosos set anys de la història de Josep, fill de Jacob, a Egipte (vegeu Gènesi 41,29-30)–, en el temps del boom, quan tots els indicadors macroeconòmics semblaven imparables, va anar-se accentuant el sentiment individualista. Diner crida diner. Qui més guanya, més vol guanyar. I l'espiral de la recerca del propi benefici endureix el cor i torna insensible. És cert que en aquells anys les administracions encara podien mantenir un nivell alt de prestacions socials i sanitàries, però també és cert que, de manera imperceptible, s'obria l'esvoranc de l'amor per un mateix, atiat per un anhel que mai no queda satisfet. Prova d'això són els abusos que es van anar acumulant sense que ningú gosés aixecar la veu amb claredat: persones amb pagues escandaloses, contractació en negre, fiscalitats falses, corrupció institucional... La moralitat anava caient en picat, i la bonança econòmica semblava excusar-ho tot, també la creixent falta d'humanitat en les relacions entre les persones. La violència difusa començava a créixer, però tothom vivia en una bombolla, i ningú no volia sortir-ne.

Però la bombolla ha esclatat. Han arribat els anys de les vaques magres, i la crisi

s'ha apoderat del país. S'ha passat de la fantasia al malson, i molts han quedat desarmats, incapaços d'articular una resposta, ara que l'economia ha perdut la seva condició quasi divina. L'angoixa s'estén i la crisi és fosca com un túnel del qual no s'albira l'altre cap. La crisi econòmica és crisi de societat, i per això ha començat una profunda crisi d'humanitat. Les identitats fortes comencen a manifestar comportaments defensius, els quals resulten, però, ofensius per a les realitats febles, condemnades en nom de la crisi a una precarietat inacceptable en un Estat de dret. Es comencen a sentir discursos i es prenen decisions que contraposen autòctons i estrangers, estrangers amb papers i estrangers sense papers, joves amb contracte de treball (sovint precari) i joves majors de 26 anys a l'atur als quals es qüestiona l'assistència sanitària, persones que es poden pagar tots els medicaments que el metge els recepta i persones que han de triar la recepta més necessària perquè no poden pagar totes les receptes, famílies que encara poden pagar el lloguer i famílies desnonades que es queden de sobte sense llar, ancians que poden viure i ancians que han de malviure, infants que mengen el que cal i infants malnodrits i desnodrits... La llista es podria allargar.

Els dèbils comencen a patir de veritat, i el sentit d'humanitat es fon. És l'hora de prendre decisions, personals i col·lectives, però decisions que no trepitgin la línia vermella de la dignitat de l'ésser humà, fet a imatge i semblança del mateix Déu, i del qual Jesús diu: «Estima els altres com a tu mateix» (Mateu 22,39). No es pot confondre la correcció dels abusos existents amb la criminalització dels pobres i dels febles, dels estrangers i dels aturats. ¿O és que el luxe no és, ell mateix, un abús intolerable quan hi ha a la porta de casa un Llàtzer malalt i sense protecció, que només pot menjar les engrunes que cauen de la taula del ric (Lluc 16,19-21)? No es pot perdre la humanitat en nom de la crisi. Els estrangers sense papers han de ser tractats com a persones i rebre la sanitat gratuïta a què fins ara tenien dret. No podem privar-los-en en nom de 500 milions d'euros que cal estalviar, oimés que molts d'aquests estrangers havien aportat riquesa al país amb el seu treball. Els pobres no poden ser els grans damnificats d'una crisi que és fruit d'una economia sense principis ètics. Els «humils del país» han de ser tractats amb misericòrdia. Diu Jesús: «Tenia fam, i em donàreu menjar... era foraster, i em vau acollir... estava malalt, i em vau visitar» (Mt 25,35-36). Cal donar menjar, en un país on se'n llença tant. Cal que tothom tingui casa, en un país on hi ha més d'un milió de pisos buits. Cal una assistència sanitària plena, sobretot als qui no se la poden pagar.

L'evangeli de Jesús és llum de la nostra vida i criteri últim dels nostres actes. Els pobres i els desvalguts són els primers fills de l'Evangelí, tal com proclama la primera benaurança (vegeu Mateu 5,3). Jesucrist no va pujar a la creu sense haver rentat els peus dels seus deixebles. L'Església, seguint la veu de Jesús, «el bon pastor» (Joan 10,11) i «cap dels pastors» (Primera carta de Pere 5,4), no pot deixar de «posar en pràctica» la paraula del seu Senyor (Joan 13,17) i preocupar-se amorosament de tots aquells que li han estat confiats i que són els petits del Regne.

Armand Puig, Joan Planellas, Xavier Morlans, Norbert Miracle i Agustí Borrell